KONZERVATĪVNE LISTY

KONZERVATÍVNY INŠTITÚT M. R. ŠTEFÁNIKA DECEMBER 2008

OBSAH:

VEREJNÉ FINANCIE:
Výdavková expanzia v čase finančnej krízy Peter Gonda

ZAHRANIČNÁ POLITIKA:
Ľudské práva? Áno, ale iba ak nás to nič nestojí Ivan Kuhn

PREDNÁŠKA CEQLS:
Ekonómia, filozofia a základy demokracie Marcel Guarnizo

RECENZIA:
Konzervatívna kontrarevolúcia 80. rokov Lukáš Krivošík

GLOSA:
Jaj a Ajhľa aneb TOP 3 jazikového zákona Ondrej Dostál

VÝDAVKOVÁ EXPANZIA V ČASE FINANČNEJ KRÍZY

Peter Gonda

„Šetriť, pribrzdiť spotrebu, vyhýbať sa finančne rizikovým investíciám a nezadlžovať sa!," tak znie v duchu ekonomického myslenia racionálna reakcia na dosahy svetovej finančnej krízy. Domácnosti a firmy ju viac alebo menej nasledujú, vláda a verejná správa nie. Viaceré firmy avizujú výrazné znižovanie nákladov, vláda však ide opačným smerom. Opierajúc sa o keynesiánsky „recept" vládneho stimulovania dopytu naplánovala a parlament schválil na budúci rok výrazné zvýšenie verejných výdavkov, prehĺbenie ich deformovanej štruktúry a prenášanie finančnej záťaže do budúcnosti.

Najviditeľnejším prenesením finančnej záťaže na daňovníkov do budúcnosti je opätovne naplánovaný záporný výsledok hospodárenia verejnej správy. Vláda sa hrdí, že rozpočtový deficit v roku 2009 na úrovni 2,1% HDP bude historicky najnižší. Predstavuje však iba nepatrné zlepšenie (o 0,2% HDP) oproti rozpočtu na rok 2008, a to pri stále vysokej tvorbe zdrojov (vysokého rastu HDP) aj pre daňové a odvodové príjmy. Pri menšom príleve sporiteľov zo súkromného do verejného dôchodkového piliera (30 až 50 tis., nie vládou očakávaných 150 tis.) by nižšie príjmy znamenali vyšší deficit verejných financií o 0,1 až 0,2%. Tým by rozpočtový deficit dosiahol tohtoročných 2,3% HDP a nijaké zlepšenie by sa nekonalo...

Vláda sa „úspešne" vzďaľuje svojmu zámeru dosiahnuť znižovaním deficitov verejných financií v roku 2011 vyrovnaný rozpočet. To, že iba vyrovnaný rozpočet možno ako jediný výsledok hospodárenia ekonomicky zdôvodniť nepriamo potvrdzujú slová profesora ekonómie Jamesa M. Buchanana, že *„vláda vytvára deficitmi verejných financií fiskálnu ilúziu, že daňovníci získavajú vládny dar, teda niečo bez toho, aby za to zaplatili."* K tomu sa (nielen) na Slovensku pridávajú menej viditeľné (ale nie menej závažné) presuny záťaže na daňovníkov do budúcnosti, vyplývajúce z veľkých investičných projektov formou verejno-súkromných partnerstiev.

Oficiálne naplánované nepatrné zníženie deficitu verejných financií na budúci rok o 0,2% HDP má byť dôsledkom vyššieho nárastu verejných príjmov ako verejných výdavkov. Zvýšenie verejných výdavkov o 13,5% (v absolútnom vyjadrení o takmer 100 mld. Sk) prevyšuje očakávanú infláciu až o 9,5 percentuálneho bodu. Mierne nižší deficit verejných financií tak vláda plánuje dosiahnuť nie vďaka pribrzdeniu rastu verejných výdavkov, ale napriek ich enormnému zvýšeniu. Znamená to najväčšiu expanziu verejných výdavkov za ostatné roky, ktorá prinesie v roku 2009 zvýšenie verejných výdavkov na úroveň vyše 810 mld. Sk (približne 150 tis. Sk na obyvateľa a 340 tis. Sk v priemere na pracujúceho v SR).

Vláda sa „úspešne" vzďaľuje zámeru dosiahnuť v roku 2011 vyrovnaný rozpočet.

Rýchle zvyšovanie verejných výdavkov je spojené s prehlbovaním ich deformovanej štruktúry. Rozpočet verejnej správy na rok 2009 betónuje a prehlbuje vysoké výdavky na spotrebu a administratívu verejnej správy (na zamestnancov, ktorí predstavujú viac ako 20% zamestnancov na Slovensku), na zasahovanie do konkurencie na trhu „podporami" podnikateľským subjektom a na sociálne transfery stredne a vyššie príjmovým skupinám obyvateľov (napr. prídavky na deti).

Do popredia finančnej podpory z daní sa opäť dostalo pôdohospodárstvo, na ktoré sa z kapitol štátneho rozpočtu bez prostriedkov EÚ najviac percentuálne zvýšia výdavky oproti roku 2008 (o 20%). Parlament navyše schválil maximálne dorovnanie priamych platieb farmárom na úrovni 3,8 mld. Sk (zodpovedajúce približne 1600 Sk v priemere na každého pracujúceho), aj keď z prostriedkov EÚ má na tento účel pritiecť viac ako v roku 2008. Schválený rozpočet na rok 2009 dáva tiež priechod rozprúdeniu ďalších selektívnych vládnych „podpôr", ktoré deformujú konkurenciu (napr. investičné stimuly, podpora cestovného ruchu).

Smer verejných výdavkov a výdavkovú expanziu v období dosahov finančnej krízy vláda zdôvodňuje oprášením keynesiánskeho receptu proticyklickej a dopytovo orientovanej hospodárskej politiky, konkrétne v čase recesie stimulovaním dopytu aj fiskálnou politikou („šliapnutím na plyn"). Neúčinnosť a škodlivosť krátkodobo orientovanej a sociálne inžinierskej hospodárskej politiky „stop and go" („brzda a plyn") však potvrdzuje napríklad ekonomická teória rakúskej a chicagskej školy a prax. Pripomeňme, že tento prístup prehĺbil Veľkú depresiu v 30. rokoch 20. storočia, stal sa zámienkou pre vznik vládnych inštitúcií, zavedenie regulácií a spôsobil dlhodobé negatívne dôsledky: rast vlády a koncentráciu moci, vytlačovanie súkromných aktivít vládnymi a problémy s rastom daní a verejných dlhov.

Zmierneniu dosahov finančnej krízy by na rozdiel od aktuálneho prístupu pomohla dlhodobo nasmerovaná systémová zmena vo verejných financiách na dosiahnutie minimálnej vlády s nízkym zaťažením daňovníkov a vyrovnaným rozpočtom. Priblíženie k tomu predpokladá namiesto výdavkovej expanzie realizovať úspory vo verejných výdavkoch, namiesto vládneho zasahovania do ekonomiky deregulovať trhy a namiesto udržiavania *status quo* v daňovo-odvodovej politike znižovať dane a najmä odbúravať sociálne odvody. Možnosti úspor verejných výdavkov sú podstatne väčšie ako to prezentujú politici, minimálne na úrovni niekoľkých desiatok miliárd korún ročne. Nie výdavková expanzia a ilúzia úspešného vládneho zasahovania do chodu ekonomiky, ale nasledovanie ekonomického odkazu z úvodnej vety tohto článku vládou by bolo jej účinnejšou reakciou na dosahy finančnej krízy.

Autor je ekonóm KI.

KONZERVATÍVNE LISTY - Mesačník Konzervatívneho Inštitútu M. R. Štefánika, Editor: Dušan Sloboda, Reg. č.: 3291/2004, ISSN: 1336-5886, EAN: 977133658800547, Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika, n.f., Adresa: Medená 5, 811 02 Bratislava 1, tel.: +421-2-54630061(-3), fax.: +421-2-54630062, www.konzervativizmus.sk, e-mail: conservative@institute.sk, č. účtu: 2622455666/1100.

ĽUDSKÉ PRÁVA? ÁNO, ALE IBA AK NÁS TO NIČ NESTOJÍ

Ivan Kuhn

Začiatkom novembra si dal Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika u Agentúry FOCUS vypracovať prieskum verejnej mienky zameraný na podporu demokracie, ľudských práv, občianskych slobôd a právneho štátu v tretích krajinách v rámci slovenskej zahraničnej politiky. Išlo už o druhý takýto prieskum, ten prvý sa uskutočnil na prelome októbra a novembra roku 2007. Oba prieskumy boli realizované v rámci projektu Podpora pre hodnotovo orientovanú slovenskú zahraničnú politiku, ktorý finančne podporil OPEN SOCIETY INSTITUTE.

Na Slovensku sme si za dva a pol roka vlády koalície SMER-SD, ĽS-HZDS a SNS pod vedením premiéra Roberta Fica už zvykli, že najvýraznejšími zahranično-politickými aktivitami sú návštevy predsedu vlády v spriatelených socialistických krajinách ako je Čínska ľudová republika, Vietnamská socialistická republika a Veľká socialistická ľudová líbyjská arabská džamahíria. Plus každoročné návštevy recepcií organizovaných veľvyslanectvom Kubánskej republiky pri príležitosti víťazstva kubánskej revolúcie (koľko krajín má také šťastie, že ich premiér našej krajiny každoročne poctí účasťou na recepcii organizovanej pri príležitosti osláv štátneho sviatku, nám nie je známe).

Už iba totálne naivný človek verí, že premiér sa pod tlakom verejnej mienky zmení a otázke ľudských práv a demokracie začne počas svojich stretnutí s predstaviteľmi nedemokratických režimov pripisovať aspoň takú dôležitosť, ako podpore exportu slovenských výrobkov (niektorých vyvolených producentov) do týchto krajín. A nič na tom nezmení ani mimoriadne sa snažiaci Ján Kubiš, ktorý kade chodí tade presviedča (predovšetkým sám seba), že zahranično-politická orientácia Slovenskej republiky sa po posledných voľbách nezmenila. A pritom sa zrejme tajne modlí, aby už konečne vyšla niektorá z medializovaných ponúk na významný post v niektorej medzinárodnej organizácii, čo by mu umožnilo vycúvať zo súčasnej pozície bez straty desiatky skôr ako si nenapraviteľne pošramotí svoju dobrú povesť.

Čo je však najhoršie, Robert Fico sa v prípade svojich zahranično-politických aktivít nemusí obávať ani o pokles preferencií. Slováci sa totiž s názormi súčasného premiéra až tak veľmi nerozchádzajú. Podľa spomínaného prieskumu verejnej mienky až 68,9% respondentov súhlasí (súčet odpovedí „úplne súhlasím" a „skôr súhlasím") s tým, že každá slovenská vláda by mala podporovať demokratické sily v nedemokratických krajinách politickými prostriedkami (napr. hlasovaním v OSN alebo EÚ, prijímaním predstaviteľov demokratickej opozície z nedemokratických krajín na najvyššej úrovni, a pod.). S takouto formou podpory navyše súhlasí nadpolovičná väčšina voličov všetkých parlamentných politických strán (podiel voličov neparlamentných strán v skúmanej vzorke obyvateľstva bol príliš malý na to, aby sme ho do analýzy zahrnuli). Najviac takúto formu podpory preferujú voliči SMK (76,7%), SMER-SD (76%) a SDKÚ-DS (75,8%), najmenej voliči ĽS-HZDS (57,3%).

Slovensko: demokraciu a ľudské práva v zahraničí treba podporovať, ale iba ak nás to nič nestojí...

To je niečo, čo by premiéra mohlo trochu poštuchnúť, aby napodobnil napríklad francúzskeho prezidenta Nicolasa Sarkozyho, ktorý sa koncom minulého týždňa stretol s tibetským duchovným vodcom Dalajlámom, a to aj napriek hysterickej reakcii čínskych predstaviteľov, ktorí sa nechali počuť, s kým by sa francúzsky prezident podľa nich mal resp. nemal stretávať, ba nakoniec zrušili i účasť čínskeho premiéra na Summite EU-Čína.

Ak si Fico myslí, že Sarkozy je „iná váhová kategória", tak je tu ešte i príklad poľského prezidenta Lecha Kaczynského a poľského premiéra Donalda Tuska, ktorí sa s Dalajlámom počas návštevy Poľska stretli tiež. O tom, že návšteva Dalajlámu v Poľsku sa uskutočnila na pozvanie predsedu poľského Senátu Bogdana Boruszewicza, ani nehovoriac. Čo je pre zmenu výzva aj pre slovenského prezidenta a predsedu parlamentu, aby sme neváľali všetko iba na hlavu premiéra. Lebo Ivan Gašparovič a Pavol Paška sa v tomto smere zatiaľ nijako nevyznamenali.

Ale v našom prieskume verejnej mienky sa nevyznamenali ani slovenskí občania. S tým, že každá slovenská vláda by mala podporovať demokratické sily v nedemokratických krajinách finančnými a materiálnymi prostriedkami (napr. poskytovaním finančnej podpory slovenským mimovládnym organizáciám, ktoré sa venujú posilňovaniu demokratických hnutí a občianskej spoločnosti v nedemokratických a transformujúcich sa krajinách) už totiž súhlasilo iba 40,2% respondentov, kým 42,1% vyjadrilo nesúhlas. Nadpolovičnú väčšinu si takáto forma podpory získala iba u voličov SDKÚ-DS (61,5%).

S tým, že každá slovenská vláda by mala podporovať demokratické sily v nedemokratických krajinách ekonomickými prostriedkami (napr. sankciami, obchodným embargom a pod.) súhlasilo dokonca iba 32,2% respondentov, kým 47,3% vyjadrilo nesúhlas. Nadpolovičnú väčšinu si takáto forma podpory nezískala u voličov žiadnej parlamentnej politickej strany. S touto formou podpory naopak nesúhlasí väčšina voličov ĽS-HZDS (64,7%), SNS (55,1%), KDH (54,8%) a SMER-SD (54,4%).

Väčšina slovenskej spoločnosti si myslí, že demokraciu a ľudské práva v zahraničí treba podporovať, ale iba ak nás to nič nestojí a nemá to negatívny dopad na náš export resp. na možnosti investovania v spomínanej krajine. Smutný pohľad na spoločnosť, ktorá ešte pred dvadsiatimi rokmi žila v komunistickej diktatúre. Ale zase ani nie veľmi prekvapujúci v štáte, kde sa idú odhaľovať pamätné tabule vrcholným predstaviteľom komunistickej strany.

Autor je analytik KI.

Graf č. 1: Každá slovenská vláda by mala podporovať demokratické sily v nedemokratických krajinách

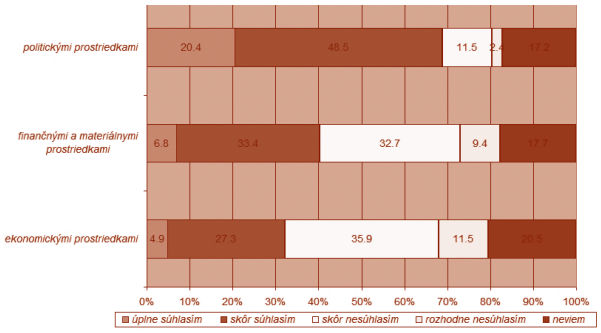

Zdroj: Agentúra FOCUS pre Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika (November 2008)

Graf č. 2: Prístup súčasnej slovenskej vlády vs. želaný prístup každej slovenskej vlády

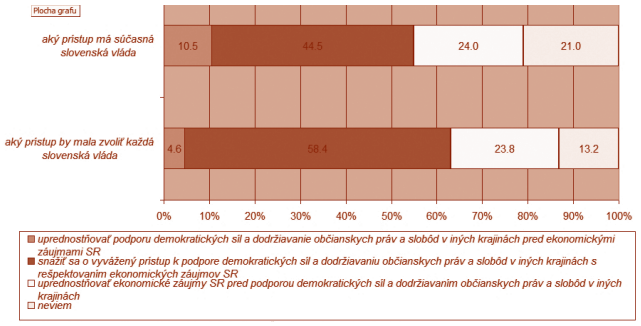

Zdroj: Agentúra FOCUS pre Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika (November 2008)

EKONÓMIA, FILOZOFIA A ZÁKLADY DEMOKRACIE

Marcel Guarnizo

Existujú tri integrálne súčasti posolstva západnej civilizácie, ktoré tvoria jedinú nádej pre presadenie a posilnenie slobodných, spravodlivých a demokratických spoločností v súčasnosti: politické, ekonomické a kultúrne základy. Kultúrne základy udržujú a podporujú ekonomické a politické základy.

Dnes môžeme badať vzkriesenie neosocializmu a socializmu vo svete. Nedávno argentínska prezidentka – socialistka Kristina Kirchner – rozhodla o skonfiškovaní 30 miliárd dolárov zo súkromných dôchodkových účtov pracujúcich v Argentíne. A to všetko po demokratickom hlasovaní v kongrese. Zdôvodnila to tým, že Argentína má ukázať svetu cestu a spôsob ako sa vyrovnať s finančnou krízou.

Iba ekonomický alebo politický prístup k demokracii nebude obranou proti mnohým problémom, ktorým dnes čelíme. Je to ten tretí bod demokracie, jej kultúrna základňa, ktorá je najdôležitejšia. Z tohto odkazu vzišiel „duch demokracie" a „duch kapitalizmu". Mali by sme hlbšie porozumieť vzájomnému vzťahu medzi ekonómiou, politikou a filozofiou.

Nasledujúc odpovede na otázky „Čo je Západ?" a „Ako sa stal Západ Západom?" definujem základy Západu:

1. Politické základy – „duch demokracie"
2. Ekonomické základy – „duch kapitalizmu"
3. Kultúrne základy – náboženský a helenistický odkaz Západu

Slobodná a cnostná spoločnosť pozostáva z troch vzájomne prepojených súčastí – demokratickej politickej komunity, slobodnej ekonomiky a pevnej morálnej kultúry.

Dovoľte mi popísať tézu, ktorú tradícia Západu stále udržuje a ktorú po staročia učí:

1. Občianske práva nie sú najvyššie a dokonca ani najdôležitejšie práva, ktoré máme. Prirodzené práva ako život, sloboda a snaha o šťastie nie sú odvodené z občianskeho práva. Vláda jestvuje primárne za účelom ochrany týchto práv. Vlády sú tu preto, aby slúžili ľuďom a nie aby ľudia slúžia vláde.
2. Meradlom demokracie nie je iba znovuzvolenie. Slobodné voľby dali Hitlera v Nemecku a Hamás v Palestíne. Demokratické hlasovanie neurčuje, čo je spravodlivé. Súkromné vlastníctvo a občianske práva môžu byť hlasovaním zrušené.
3. Ústavy nie sú samo zdôvodniteľnými dokumentmi. Ústava USA mala ustanovenie, ktoré určilo, že černosi nie sú úplne rovnocennými ľudskými bytosťami. Dôsledkom bolo, že černoch mohol byť predaný, vymenený a dokonca aj zabitý. Boli považovaní za súkromné vlastníctvo iných.
4. Základnou otázkou, ktorú musia účastníci demokracie určiť, je, kto je subjektom demokracie a jej ochrany zákonmi. Ak určíme, že neodmysliteľné slobody sú zabezpečené pre „všetkých", tak pod tými „všetkými" má byť identifikovateľný príslušník ľudského druhu.
5. Prehlásiť, že sú nespochybniteľné práva, zároveň znamená, že niektoré práva také nie sú. A že existuje hierarchické, nadradené usporiadanie niektorých práv a slobôd nad inými. Zároveň to znamená, že najzákladnejším právom je právo na život.

To, čo je v dnešnej dobe potrebné, je silné spojenie medzi ekonómami, politikmi a filozofmi, ktorí rešpektujú tri vyššie zmienené piliere demokracie. Verím, že krajiny strednej a východnej Európy sú nádejou dnešného sveta. Morálna odvaha je nepostrádateľná, pretože nepriateľ nemusí byť komunizmus ale nová forma komunistického odkazu, ktorá nabrala formu neosocializmu a socializmu ako aj radikálneho relativizmu, ktorý sa valí zo Západu.

Autor je predsedom Educational Initiative for Central and Eastern Europe.

Článok je abstraktom prednášky, ktorá odznela v rámci cyklu CEQLS v Bratislave dňa 10. decembra 2008. Videozáznam a prepis prednášky nájdete na www.konzervativizmus.sk.

Preložil Ľuboš Mikuška.

KONZERVATÍVNA KONTRAREVOLÚCIA 80. ROKOV

Lukáš Krivošík

Český politológ a publicista Lukáš Petřík napísal výbornú publikáciu s názvom Konzervativní revoluce Margaret Thatcherové a Ronalda Reagana (CDK Brno, 2008). Kto chce pochopiť východiská, opatrenia a dôsledky vládnutia oboch štátnikov, ten by nad jej kúpou nemal váhať.

Petřík nenapísal žiadnu hagiografiu, ale politologicko-historické dielo, ktoré vychádza z jeho diplomovej a rigoróznej práce. Spomína nielen svetlé stránky Reaganovho prezidentstva a Thatcherovej ministerského predsedníctva, ale aj ich chyby, omyly a kritiku, ktorú utŕžili zľava i sprava. Navzdory ich blízkemu vzťahu, neobchádza ani ich občasné rozdielnosti v postojoch. Keďže obaja štátnici sa ideovo pohybovali na pomedzí konzervatívneho tradicionalizmu a klasického liberalizmu, autor najskôr v kocke vysvetľuje anglosaskú podobu týchto dvoch prelínajúcich sa myšlienkových prúdov. V stručnosti sú tu vysvetlené pozície takých osobností ako bol John Locke, Adam Smith, David Hume, Edmund Burke, lord Acton, F. A. von Hayek, Alexis de Tocqueville, Ludwig von Mises a mnohí ďalší. Petřík pripomína, že je silným zjednodušením stotožňovať Reagana alebo Thatcherovú výlučne s neokonzervatívcami, lebo v ideových základoch ich pravicovej revolúcie je zastúpené omnoho širšie myšlienkové spektrum. Časť knihy, venovaná anglosaskému konzervativizmu, môže byť však cenným úvodom do problematiky pre čitateľov, ktorí nerozoznávajú nuansy medzi rôznymi pravicovými prúdmi.

Petřík je veľmi systematický. Pri písaní vyčerpávajúco využil množstvo dostupnej literatúry k Reaganovi a Thatcherovej. Z jeho práce sa tak stal koncentrát toho najlepšieho, čo by si inak čitateľ musel prácne hľadať a spájať v desiatkach publikácií. Faktograficky je dielo spracované na vysokej úrovni a čitateľ sa ľahko dopracuje k odpovediam na otázky, aký bol napríklad vzťah Reagana a Thatcherovej k Bohu, potratom, k štátu Izrael, či aké boli ekonomické ukazovatele pre každý rok ich vlády. Dnes je v móde bagatelizovať Reaganov rozhodujúci prínos k pádu Sovietskeho zväzu a dávať jeho vavríny Gorbačovovi. Petřík však v kapitole o zahraničnej politike ukazuje, že Biely dom v 80. rokoch cieľavedome pracoval na porážke komunistickej „Ríše zla". Príkladom môže byť americká obchodná politika voči ZSSR. Za Reagana USA uvalili embargo na sovietsky plynovod do západnej Európy a súčasne zrušili Carterovo embargo na vývoz amerického obilia do Ruska. Európania to neniesli dobre, no Reaganova logika bola nasledovná: plynovod urobí spojencov v Európe závislých od ruských surovín, navyše Moskve to poskytne potrebné devízy a nové západné technológie. Na druhej strane, s obilím žiadne technologické riziko spojené nie je, jeho vývoz do ZSSR urobí Moskvu závislú od Západu a navyše, takýto obchod z Ruska valuty odčerpá. A tak by sa dalo dlho pokračovať. Petřík cituje aj komunistických generálov, ktorí Reagana považovali za tvrdého súpera.

Za najväčší omyl Margaret Thatcherovej považuje Petřík jej neschopnosť včas prekuknúť centralizačné tlaky ukryté pod pláštikom európskej integrácie. Toto svoje zlyhanie barónka koniec koncov aj sama priznala. Vo všeobecnosti sa celou knihou tiahne línia hodnotovej politiky, ktorá síce musela súperiť často aj s malovernými cynikmi vo vlastnej strane a obvineniami zo slepého fanatizmu, no napokon sa ukázala ako úspešná. A tak minimálne pre nás Stredoeurópanov zostane Ronald Reagan najväčším americkým prezidentom a Margaret Thatcherová najväčšou britskou premiérkou 20. storočia.

Autor je publicista a šéfredaktor magazínu www.prave-spektrum.sk.

JAJ A AJHĽA ANEB TOP 3 JAZIKOVÉHO ZÁKONA

Ondrej Dostál

Mečiar ho prijal. Dzurinda z neho čosi vyhodil. Fico to tam chce vrátiť späť. Reč je o zákone o štátnom jazyku. Bol schválený v roku 1995. V roku 1999 z neho vypadlo ustanovenie o pokutách. A na stole je práve návrh jeho novely, ktorá má možnosť pokutovania obnoviť. Zákon je to však stále ten istý. Stále rovnako zlý. Stále rovnako zasahujúci do súkromia občanov a do ich práva na slobodu prejavu a slobodné šírenie informácií. A v neposlednom rade stále plodiaci absurdné dôsledky. Spomeňme aspoň tri.

Molière v origináli

Keď sa partia slovenských študentov rozhodne naštudovať Molièra v origináli a niekomu to predviesť, poruší tým zákon o štátnom jazyku. „Kultúrne a výchovno-vzdelávacie podujatia sa uskutočňujú v štátnom jazyku. Výnimkou sú kultúrne podujatia národnostných menšín, etnických skupín, hosťujúcich zahraničných umelcov a hudobné diela s pôvodnými textami." Chlapci majú skrátka smolu. Divadlo je kultúrne podujatie. Oni nepatria k francúzskej menšine, dokonca ani Maďari to nie sú, Slováčiská ako repy. Žiadni zahraniční umelci, len domáci amatéri. Molière nebol zasa žiadny Puccini, takže jeho hry nie sú hudobné diela. Nijakú výnimku dostať nemôžu. Molièra po francúzsky sa vám zachcelo? Zaplatíte pokutu.

Špejbeľ a Hurvínok

Keď televízia odvysiela Macha a Šebestovú, Jů a Hele alebo Spejbla a Hurvínka v češtine, poruší tým zákon o štátnom jazyku. „Inojazyčné audiovizuálne diela určené maloletým do 12 rokov musia byť dabované do štátneho jazyka." Češtine síce na Slovensku rozumejú aj malé deti, ale na Slovensku po slovensky. Prinajmenšom do 12 rokov. Takže už nikdy Spejbl a Hurvínek, ale Špejbeľ a Hurvínok. Inak bude pokuta. Zabudnite na Jů a Hele! Jaj a Ajhľa!

Milovníci fínskej kultúry

Keď Spolok milovníkov fínskej kultúry zorganizuje festival fínskych filmov, ktoré sa budú premietať v pôvodnom znení bez titulkov, program festivalu bude iba vo fínčine a propagačné plagáty tiež, zasa ide o porušenie zákona o štátnom jazyku. Aj filmový festival je kultúrne podujatie a fínske herečky na plátne veru nie sú žiadne hosťujúce zahraničné umelkyne. Hosť sa musí dostaviť a Fínky si ostali v Helsinkách. A okrem toho: „Písomné informácie určené pre verejnosť, najmä plagáty, informačné tabule, katalógy galérií, múzeí, knižníc, programy kín, divadiel, koncertov a ostatných podujatí sa vydávajú v štátnom jazyku. Písomné informácie určené pre verejnosť môžu popri texte v štátnom jazyku obsahovať inojazyčné preklady tohto textu." Plagáty? Programy kín? Najprv pekne po slovensky, maximálne si to môžete do tej vašej fínčiny preložiť. Inak veď viete čo!

P.S. Ten nadpis som si neodpustil. Zatiaľ zmesou češtiny, angličtiny a štúrovčiny iba porušujem zákon. O polroka by som už riskoval pokutu. Päťkrát väčšiu, ako keď si sadnem za volant opitý. Vlastne nie. Na používanie nespisovných jazykových prostriedkov v publicistike už bude v zákone výnimka. Teda pokiaľ jazyková polícia z ministerstva kultúry uzná, že išlo o ich funkčné využitie.

Autor je iniciátorom hromadnej pripomienky k novele zákona o štátnom jazyku.

UDIALO SA:

1) Dňa 5. novembra 2008 vystúpil analytik KI *Radovan Kazda* na konferencii Deň odpadového hospodárstva 2008 s prednáškou Štátne nástroje odpadovej politiky a vlastnosti trhu v odpadovom hospodárstve. Viac na webstránke KI v sekcii PREDNÁŠKY A PREZENTÁCIE.

2) Dňa 20. novembra 2008 bola zverejnená štúdia ekonóma KI *Petra Gondu* na tému Ekonomické a etické základy slobodnej spoločnosti: východiská manažérskej etiky. Viac na webstránke KI v sekcii ŠTÚDIE.

3) Dňa 26. novembra 2008 KI v partnerstve s Vysokou školou manažmentu s podporou Nadácie Penta prebehol 2. seminár druhého ročníka cyklu seminárov o ekonómii Akadémia klasickej ekonómie. Viac na webstránke KI v sekcii AKADÉMIA KLASICKEJ EKONÓMIE.

4) Odporúčame Vám nasledovné knihy, ktoré vyšli v novembri 2008: Lukáš Petřík: Konzervativní revoluce Margaret Thatcherové a Ronalda Reagana, Centrum pro demokracii a kulturu, Brno, 2008; František Šebej: Pránájáma a iné zásadné veci, Timy Partners, 2008; Fedor Gál: krátká_dlouhá_cesta_, Nemo, 2008. Viac na webstránke KI v sekcii KI INFORMUJE.

5) V novembri 2008 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vyjadrovali: *Radovan Kazda*, *Ivan Kuhn*, *Dušan Sloboda* a *Tomáš Zálešák*. Viac nájdete na www.konzervativizmus.sk v sekciách ČLÁNKY, KI KOMENTUJE, AUDIO/VIDEO KI a BLOGY.

PODPORTE NÁS ONLINE:

Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika nevydáva len Konzervatívne listy. Organizujeme ročne mnoho konferencií, diskusií, konzervatívnych klubov a prednášok. Každoročne udeľujeme najprestížnejšie literárne ocenenie na Slovensku – Cenu Dominika Tatarku. Publikujeme desiatky analytických výstupov vo forme štúdií, odborných príspevkov a prednášok, článkov a mediálnych vystúpení. Všetky naše výstupy, vrátane audio či videozáznamov z akcií KI, nájdete na pravidelne aktualizovanej webstránke KI na adrese www.konzervativizmus.sk.

Podporte nás prostredníctvom online prevodu cez Váš internet banking. Viac informácií o možnostiach podpory nájdete na webstránke KI v sekcii PODPORTE NÁS.

akujeme!

ŠTUDENTSKÁ ESEJ:

KI s podporou Gratex International vyhlasuje tretí ročník súťaže Študentská esej, tentoraz na tému Osudové osmičky v dejinách Československa /Udalosti rokov 1918, 1938, 1948, 1968 a 1988 z pohľadu študenta v roku 2008/. Viac informácií o súťaži /konečný termín zaslania eseje je 31. december 2008/ nájdete na webstránke KI.

ŠTUDENTSKÁ ESEJ
2008

KONZERVATÍVNY INŠTITÚT M. R. ŠTEFÁNIKA
M. R. STEFANIK CONSERVATIVE INSTITUTE

KONZERVATÍVNE LISTY - Mesačník Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika.
Layout: KOMPLOT, Zalamovanie: Alžbeta Kováčová, Tlač: i+i print. Web: http://www.iiprint.sk